

Statsminister Jonas Gahr Støre
Finansminister Jens Stoltenberg
Utviklingsminister Åsmund Grøver Aukrust
Næringsminister Cecilie Myrseth
Fiskeri- og havminister Marianne Sivertsen Næss
Landbruks- og matminister Nils Kristen Sandtrøen
Samferdselsminister Jon-Ivar Nygård
Klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen
Energiminister Terje Aasland

Oslo, 3. mars 2025

STATSBUDSJETTET 2026 – HOVEDPUNKTER

Med dette brevet vil Naturvernforbundet – noen dager før den første konferansen om statsbudsjettet for 2026 begynner – minne regjeringen om noen viktige momenter som må tas i betraktning når prioriteringene gjøres. Vi viser til [hovedbrevet vårt sendt til statsministeren, finansministeren og flere statsråder 19. desember 2024 om statsbudsjettet for 2026](#). Hovedbrevet inneholder forslag til endringer i avgifter og bevilgninger som i sum forbedrer budsjettbalansen med nær 17 milliarder kroner, sett i forhold til saldert budsjett for 2025. Dette brevet står ved lag, og vi henviser til nærmere detaljer, begrunnelser og flere forbedringsforslag der.

Det haster med å stanse arealendringer som bidrar til artstap og klimagassutslipp, og vi må kutte klimagassutslipp raskere og omstille Norges økonomi til en ny situasjon der ressursene skal brukes om igjen, og der verden etterspør langt mindre fossil energi. Nivå på og utforming av statsbudsjettets ulike avgifter og bevilgninger har en stor betydning i arbeidet med å løse disse og flere andre miljøutfordringer. Naturvernforbundets innspill bygger opp om dette, og vi håper regjeringen vil lytte.

Naturvernforbundets hovedpunkter oppsummert:

- Økonomiske virkemidler er viktige for å løse miljøutfordringene. Vi foreslår at den generelle **CO₂-avgiften** dobles i forhold til 2025-nivå, uten at andre miljørelaterte avgifter som veibruksavgiften reduseres. Også **flypassasjeravgiften** bør økes og videreutvikles – og på ingen måte fjernes, slik noen tar til orde for, blant annet for å bøte på manglende avgifter i internasjonal trafikk. For å skape aksept for økte avgifter trenger vi en form for klimabelønning (karbonavgift til fordeling (KAF)), der hele eller deler av merprovenyet av avgiftsendringene betales flatt tilbake til folket. Da vil de som forurenser mest, også bidra mest.
- Også i **petroleumssektoren** bør CO₂-avgiften økes. Den er viktig for å få til grønn omstilling og senke utslippene på sokkelen på en kostnadseffektiv måte. Regjeringens mål om at utslippskostnaden i 2030 skal utgjøre 2400 kroner (i 2025-kroner), er ikke tilstrekkelig. Dagens karbonpris er for lav og sårbar for svingninger i kvotepris. Vi foreslår at CO₂-avgiften her settes til samme nivå som den generelle CO₂-avgiften for mineralske produkter.

- Vi trenger flere avgiftsgrep for å fremme en sirkulær økonomi, blant annet sterkere insentiver til reparasjon og gjenbruk og til å sikre at ressursene brukes om igjen framfor at nye må utvinnes. Nullsats på **merverdiavgift på reparasjon og utleie** av utvalgte varer som klær og sko, tur- og sportsutstyr, møbler, verktøy og elektronikk samt bortfall av merverdiavgift på bruktsalg av tilsvarende varer er andre forslag. Videre foreslår vi blant annet avgift på deponi av avfall fra gruveindustrien samt avgift på omsetning av torv.
- Det må også utredes og innføres økonomiske insentiver som bidrar til omlegging til nullutslippsløsninger i oppdrettsnæringen. Dette er avgjørende for å redusere presset på ville laksefisker og kystmiljø. Kvalitetsnormen for villaks må være ledende for å bidra til å gjøre oppdrettsindustrien mer bærekraftig. Næringens problemer knyttet til dyrevelferd er formidable for både oppdrettsfisk og villfisk.
- Naturvernforbundet støtter ikke regjeringens forslag til **Norgespris** på strøm slik den til nå er skissert. Vår hovedinnvending er at den vil redusere insentivene til energisparing og energieffektivisering og dermed undergrave det viktige målet om å redusere strømbehovet i bygg med 10 TWh innen 2030. I stedet for Norgespris og dagens strømsstøtteordning foreslår Naturvernforbundet en ordning der et flatt beløp betales tilbake fra staten til forbrukerne, uavhengig av deres faktiske forbruk, men korrigert for prisen i de respektive prisområdene. En slik ordning vil også gi en bedre sosial profil.
- Når det gjelder **miljøbistand**, trenger vi en større innsats for klimatiltak og -finansiering og til småskala-løsninger for fornybar energi med friske midler på Utenriksdepartementets budsjett. Norge må også være beredt til å bevilge penger til globalt naturbevaringsarbeid i tråd med den internasjonale naturavtalen. Det er gledelig at Klima- og miljødepartementets klima- og skogsatsing fikk mer penger i 2024, og innsatsen bør økes ytterligere i 2026.
- Vi må vri virkemidlene i **landbruks- og matpolitikken** slik at de bidrar til å innfri nye kostholdsradene for Norge, som bygger opp under økt selvforsyning, mindre og bedre kjøtt, mer plantebasert mat og mer villfanget fisk. Dette er viktig blant annet for å kutte landbrukets klimagassutslipp. Vi ønsker videre at det i 2026-budsjettet satses på økt produksjon av populære grønnsaksbaserte matvarer og på biogassproduksjon.
- Ifølge den internasjonale naturavtalen skal de naturskadelige subsidiene kuttes. En viktig start her hjemme må være å sløyfe **subsidiene til bygging av skogsbilveier**, som bidrar til betydelige naturinngrep. Også tilskuddet til klimatiltak i skog, som tettere planting etter hogst, gjødsling og skogplanteforedling, bør avvikles. I stedet bør pengene brukes på en tilskuddsordning for å fremme fleraldersskogbruk.
- Vi må ta vare på og utbedre den infrastrukturen vi har. Nærmest daglig får vi påminnelser om konsekvensene av det store vedlikeholdsetterslepet på vei og bane, som blant annet har ført til en jernbane som mange ikke lenger kan stole på. Samtidig brukes det fortsatt store beløp å planlegge og bygge overdimensjonerte motorveier som ødelegger matjord og natur og gir store klimagassutslipp fra bygging. Ved å utbedre veiene vi har framfor å bygge nye motorveier kan det frigjøres store pengebeløp, som bør omprioriteres til vedlikehold og utbedring og til tiltak som

fremmer mer bærekraftige transportløsninger, som gange, sykkel og kollektivtransport samt godstransport på sjø og bane. **Et kraftig vedlikeholdsløft for jernbanen** er særlig viktig. Naturvernforbundet foreslår at **Nye Veier får 2,5 milliarder kroner mindre i 2026**, og at midler omprioriteres internt på Statens vegvesens budsjett.

- Arbeidet er i gang med å bygge E6-parsellen som skal gå gjennom Lågendeltaet. Dette er tragisk og uverdig. Samtidig er det en fare for at det settes i gang enda et samfunnsøkonomisk ulønnsomt og svært kostbart prosjekt med store inngrep i våtmark og verneområder, i tillegg til matjord og annen natur, nemlig **fellesprosjektet E16 og Ringeriksbanen**. Naturvernforbundet har nylig sendt et [brev til regjeringen om dette](#) og ber om at det ikke settes av penger til dette, men at mer miljøskånsomme løsninger med lavere klimagassutslipp utredes for å gjøre veien tryggere og korte ned reisetida med tog.
- Midlene på statsbudsjettet til naturbevaringstiltak er små. For å komme skikkelig i gang med satsingene som skal lede til at Norge innfrir naturavtalens mål innen 2030, ber Naturvernforbundet om **2 milliarder kroner ekstra til naturbevaringstiltak i Norge** på Klima- og miljødepartementets budsjett i 2026 (og i tillegg penger til satsinger i utlandet, nevnt tidligere). Som en del av dette må Miljødirektoratets driftsbevilgning økes for at de mange og økte oppgavene skal kunne planlegges og gjennomføres i praksis.
- Midlene til **frivillig skogvern** oversteg 1 milliard kroner i 2024, noe som er viktig av hensyn til både naturmangfold og klima. Det er dessverre en nedgang i 2025, noe som forsterker behovet for å løfte innsatsen i 2026 betydelig – og godt utover nivået i 2024. Vi trenger også mer penger til å få på plass flere nasjonalparker og marine verneområder.
- Naturavtalen krever betydelig mer **restaurering av natur**, og til dette trengs det mer penger. Tiltak som tar vare på naturen, blant annet skjøtsel av kulturlandskap, er viktig. Det samme gjelder bevilgningene til naturkartlegging. Videre trengs det midler til et kraftig løft for å **redde Oslofjorden**.
- Støtteordningen som kommunene kan søke midler fra for å gjennomføre klimatililtak, **Klimasats**, har vært en suksess. Det er ubegripelig at regjeringen ved tre anledninger har forsøkt å legge ned denne ordningen, og det er derfor bra at stortingsflertallet har videreført den i 2025, riktignok med redusert bevilgning. Ordningen må styrkes og gjøres langsiktig. Videre er det gledelig at Stortinget har økt bevilgningen til **Naturesats**, den nye støtteordningen til kommunene for planleggings- og bevaringstiltak for naturmangfoldet. Også denne ordningen må styrkes for å skape gode insentiver for kommunene.
- Energidepartementets midler til **geologisk kartlegging må reduseres kraftig** for å unngå brems i arbeidet med å omstille den norske økonomien. I stedet bør departementet få mer penger til naturkartlegging som ledd i havvindsatsing. Videre ber vi om mer penger til **Havforskningsinstituttet** (Nærings- og fiskeridepartementet) og til naturkartlegging av havbunnen via **Mareano** (Klima- og miljødepartementet).

- **Energieffektivisering er nøkkelen** til å lykkes med utslippskutt på en naturvennlig måte. Vi trenger kraft til å fase ut bruken av fossil energi, men dette må gjøres på en måte som ikke truer naturmangfoldet eller skaper høye klimagassutslipp fra nedbygging av natur. Energieffektivisering og bedre effektstyring er konfliktfritt og kan gjennomføres forholdsvis raskt. Det trengs et sett av virkemidler, blant annet strengere krav og bedre rådgiving samt bedre tilskuddsordninger for å øke farten på energioppgraderinger og sparetiltak i bygg. Næringsbygg og boligsameier fikk nye ordninger gjennom Enova i 2023. Vi vil nå få en ordning for husholdningene, og det er gledelig at budsjettforliket for 2025 presiserer at Enova i større grad skal støtte moden teknologi. Det er viktig at ordningene opprettholdes og styrkes. Vi ber om minst 1 milliarder kroner ekstra som bevilgning til Enova og et tilsvarende beløp som tas inn gjennom et ekstra påslag på nettariffen, der midlene øremerkes energieffektiviseringstiltak i bygg. Strømstøtteordningenes innretning er, som tidligere nevnt, også viktig i arbeidet for å redusere strømforbruket. Om Norgespris innføres som skissert, kan det bli behov for enda mer statlige midler til energieffektiviseringstiltak for å avbøte de negative konsekvensene.

Ta gjerne kontakt om dere har spørsmål eller trenger ytterligere informasjon.

Med vennlig hilsen
Naturvernforbundet

Truls Gulowsen
leder